(Ф 03.02 – 110)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет транспорту, менеджменту і логістики
Кафедра організації авіаційних перевезень

УЗГОДЖЕНО	ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан ФТМЛ	Проректор з навчальної роботи
_____Тетяна МОСТЕНСЬКА	_____Анатолій ПОЛУХІН
«08» 09 2023 р.	«12» 09 2023 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Авіатранспортна політика та планування»

Освітньо-професійна програма: «Організація перевезень і управління на транспорті (повітряному)»
Галузь знань: 27 «Транспорт»
Спеціальність: 275 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)»
Спеціалізація: 275.04 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)»

Форма навчання	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	1	120/4,0	17	–	17	86	–	–	диф.залік 1с

Індекс: НМ-7-275.04 -1/23 – 3.2

СМЯ НАУ РП 19.01–01–2023

Робочу програму навчальної дисципліни «Авіатранспортна політика та планування» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Організація перевезень і управління на транспорті (повітряному)», навчальних та робочих навчальних планів №НМ-7-275.04-1/23, №РМ-7-275.04-1/23 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 275 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)», спеціалізацією 275.04 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила
доцент кафедри
організації авіаційних перевезень _____Тамара ДЕРЕВ'ЯНКО

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Організація перевезень і управління на транспорті (повітряному)», спеціальності 275 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)», спеціалізації 275.04 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)» – кафедри організації авіаційних перевезень, протокол № 17 від 05.09 2023 р.

Гарант освітньо-професійної програми _____ Андрій ГОНЧАРЕНКО

Завідувач кафедри _____ _Дмитро ШЕВЧУК

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету транспорту, менеджменту і логістики, протокол № 8 від « 06 » 09 2023р.

Голова НМРР _____Ірина ШЕВЧЕНКО

Рівень документа – 3б
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

ЗМІСТ

Вступ 4

1. Пояснювальна записка 4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни 4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна (в сукупності з іншими освітніми компонентами) 4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна (в сукупності з іншими освітніми компонентами) 4
1.4. Міждисциплінарні зв’язки 5

2. Програма навчальної дисципліни 5
2.1. Зміст навчальної дисципліни 5
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля 5
2.3. Тематичний план 6

3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни 6
3.1. Методи навчання 6
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна) 7
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет 7

4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь 7

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Авіатранспортна політика та планування» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од, та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Дана дисципліна є складовою теоретичною основою знань та вмінь для вивчення технологічних дисциплін підготовки фахівців в області організації перевезень.

Метою викладення дисципліни є формування у слухачів дослідницьких навичок з теорії та практики формування авіатранспортної політики міжнародного і вітчизняного рівнів, планування розвитку її окремих складових, а також з правових та економічних проблем авіаційної системи.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

– дослідження змісту та розвитку авіатранспортної політики та планування;

– визначення особливостей авіатранспортної політики та планування.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна (в сукупності з іншими освітніми компонентами).

– ПРН 01. Відшуковувати необхідну інформацію у науково-технічній літературі, базах даних, інших джерелах, аналізувати і об’єктивно оцінювати інформацію у сфері транспортних систем і технологій та з дотичних міжгалузевих проблем;

– ПРН 02. Вільно обговорювати державною та іноземною мовами питання професійної діяльності, проектів та досліджень у сфері транспортних систем і технологій усно і письмово;

– ПРН 03. Приймати ефективні рішення у сфері транспортних систем і технологій, зокрема на авіаційному транспорті з урахуванням технічних, соціальних, економічних та правових аспектів, генерувати і порівнювати альтернативи, оцінювати потрібні ресурси і обмеження, аналізувати ризики;

– ПРН 04. Доносити свої знання, рішення і підґрунтя їх прийняття до фахівців і нефахівців в ясній і однозначній формі;

– ПРН 05. Забезпечувати безпеку людей і навколишнього середовища під час професійної діяльності та реалізації проєктів у сфері транспортних систем і технологій;

– ПРН 18. Презентувати результати науково-дослідницької діяльності, готувати наукові публікації, брати участь у науковій дискусії на наукових конференціях, симпозіумах та здійснювати педагогічну діяльність у закладах освіти.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна (в сукупності з іншими освітніми компонентами).

– ЗК 01. Здатність працювати в міжнародному контексті;

– ЗК 02. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

– ЗК 03. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

– ЗК 04. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

– ЗК 07 Здатність проводити дослідження на відповідному рівні;

– ЗК 08. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

– ФК 06. Здатність до управління пасажирськими перевезеннями за видами транспорту;

– ФК 12. Здатність використовувати знання нормативно-правової бази, яка визначає функціонування авіатранспортної галузі, закони й принципи функціонування складних систем у поєднанні із потрібними математичними інструментами для опису функціонування і розвитку авіаційних транспортних технологій.

– ФК 13. Здатність формулювати, аналізувати технологічні, технічні, економічні та фінансові проблеми на авіаційному транспорті, які можуть бути пов’язані як з комерційною практикою, так і з транспортними операціями.

1.4. Міждисциплінарні зв'язки.

Дана дисципліна базується на знаннях таких дисциплін, як «Методологія прикладних досліджень у сфері транспортних технологій (за видами)», «Управління проектами в транспортній галузі», «Управління в інтегрованих транспортних системах», «Управління ланцюгами постачань та логістичними центрами» та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: «Математичні методи моделювання та оптимізації транспортних систем і процесів», «Науково-дослідна практика у сфері організації перевезень і управління на транспорті (повітряному)».

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модулю, а саме:

– навчального **модуля № 1 «Методологічні аспекти авіатранспортної політики та планування»,** який є логічною завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля

Модуль № 1 «Методологічні аспекти авіатранспортної політики та планування»
Інтегровані вимоги модуля №1:

–**знати** зміст та розвиток авіатранспортної політики та планування;

–**вміти** визначати особливості авіатранспортної політики та планування.

Тема 1. Цілі та основні принципи авіатранспортної політики та планування. Цілі авіатранспортної політики та планування. Документи, на яких ґрунтується авіатранспортна політики та планування. Загальні принципи авіатранспортної політики та планування. Загальні положення авіатранспортної політики та планування.

Тема 2. Планування провізної ємності авіакомпаній. Типові положення, критерії, цілі і основні принципи регулювання ємності за методами "попереднього визначення", угоди "Бермуди-1" і "вільного визначення".

Тема 3. Положення про тарифи у двосторонніх угодах. Типові положення про тарифи в двосторонніх угодах. Визначення терміну "тариф". Фактори визначення тарифів. Механізми розробки тарифів. Затвердження тарифів. Термін дії встановлених тарифів. Забезпечення дотримання тарифів.

Тема 4. Авіатранспортна політика по відношенню до комерційної діяльності авіакомпаній. Чотири механізми регулювання комерційної діяльності авіакомпаній при виконанні міжнародних повітряних перевезень: наземне обслуговування, переказ валют і перерахування виручки, наймання на роботу іноземного персоналу і продаж і маркетинг авіатранспортних послуг.

Тема 5. Авіатранспортна політика в області національного регулювання авіаційного транспорту. Процес національного регулювання: законодавчий компонент, ліцензійний компонент, спеціальний дозвільний процес. Структура національного регулювання: організаційний компонент, правовий компонент.

Тема 6. Авіатранспортна політика в області багатостороннього регулювання авіаційного транспорту. Процес національного регулювання: законодавчий компонент, ліцензійний компонент, спеціальний дозвільний процес. Структура національного регулювання: організаційний компонент, правовий компонент.

Тема 7. Політика щодо доступу до основного ринку. Права на маршрути. Права на експлуатацію. Права на перевезення. Вплив так званої «шостої свободи» на доступ до ринку.

Тема 8. Політика щодо нерегулярних авіаперевезень. Політика щодо діяльності аеропортів. Характеристики нерегулярних авіаперевезень. Види міжнародних нерегулярних авіаперевезень. Регулювання нерегулярних авіаперевезень. Наземне обслуговування. Виділення "вікон". Приватизація в сфері аеропортового обслуговування.

2.3. Тематичний план.

№ пор	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)			
		Денна форма навчання			
		Усього	Лекції	Лаб.заняття	СРС
1	2	3	4	5	6
Модуль №1 «Методологічні аспекти авіатранспортної політики та планування»					
		1 семестр			
1.1	Цілі та основні принципи авіатранспортної політики та планування	**13**	2	2	9
1.2	Планування провізної ємності авіакомпаній	**14**	2	2	10
1.3	Положення про тарифи у двосторонніх угодах	**13**	2	2	9
1.4	Авіатранспортна політика по відношенню до комерційної діяльності авіакомпаній	**14**	2	2	10
1.5	Авіатранспортна політика в області національного регулювання авіаційного транспорту	**13**	2	2	9
1.6	Авіатранспортна політика в області багатостороннього регулювання авіаційного транспорту	**14**	2	2	10
1.7	Політика щодо доступу до основного ринку	**13**	2	2	9
1.8	Політика щодо нерегулярних авіаперевезень. Політика щодо діяльності аеропортів	**15**	2 1	2	10
1.9	Модульна контрольна робота №1	**11**	-	1	10
1.10	Контрольна (домашня) робота (ЗФН)	**-**	-	-	-
1.11	Підсумкова семестрова контрольна робота (ЗФН)	**-**	-	-	-
Усього за модулем №1		**120**	**17**	**17**	**86**
Усього за навчальною дисципліною		**120**	**17**	**17**	**86**

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:
– пояснювально-ілюстративний метод;
– метод проблемного викладу;
– репродуктивний метод;
– дослідницький метод.

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій, демонстрацій, самостійному вирішенні задач, роботі з навчальною літературою, аналізі та вирішенні задач.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Міжнародні організації, конвенції та багатосторонні угоди в галузі транспорту. Том 2. Авіаційний транспорт. За ред. А.М. Редзюка. Вид. Дн. : ДержавтотрансНДіпроект. – 2020.

3.2.2. Керівництво з прогнозування повітряних перевезень (Doc 8991), ICAO

3.2.3. Типові угоди ICAO про повітряні сполучення, видання ICAO.

Допоміжна література

3.2.4. Крихтіна Ю. О. Державна політика розвитку транспортної галузі України: теорія, методологія, практика: монографія. Харків: : «Діса плюс». – 2022. – 336.

3.2.5. Антикризове управління національною економікою : монографія / І. Малий, І. Радіонова, Л. Ємельяненко та ін. / за заг. ред. І. Малого. К.: КНЕУ, 2017. 368 с.

3.2.6 Ткаченко А. М. Експортний потенціал авіаційних компаній: сутність та чинники впливу // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. - 2020. - № 6

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет

3.3.1. Doc 9626. Manual on the Regulation of International Air Transport. URL: https://www.icao.int/Meetings/atconf6/Documents/Doc%209626_en.pdf

3.3.2. Doc 9587. Police and Guidance Material on the Economic Regulation of Inrenational Air Transporn. URL: https://www.icao.int/Meetings/atconf6/Documents/Doc%209587_en.pdf

3.3.3 Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури. URL: https://mtu.gov.ua/

3.3.4. Державна авіаційна служба України URL: https://avia.gov.ua/

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Max кількість балів
Модуль № 1 «Авіатранспортна політика та планування»	
Види навчальної роботи	бали
Виконання лабораторних робіт (10б х 8)	80 (сумарна)
Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше	*48 балів*
Виконання модульної контрольної роботи №1	20
Усього за модулем №1	**100**
Усього за дисципліною	**100**

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка, перераховується в оцінку за національною шкалою та шкалою ECTS.

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та індивідуального навчального плану студента (залікової книжки), наприклад, так: ***92/Відм./A, 87/Добре/B, 79/Добре/C, 68/Задов./D, 65/Задов./E*** тощо.

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище, ім’я, по батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайом-лення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище, ім’я, по батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введен-ня зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Ануль-ованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				